

**RADVILIŠKIO MIESTO SAVIVALDYBĖS TERITORIJOS
BENDRASIS PLANAS**

II etapas

BENDROJO PLANO KONCEPCIJA

2007

TURINYS

1. MIESTO URBANISTINĖ PLĖTRA	3
1.1. Radviliškio miesto teritorijos bendrojo plano tikslai ir uždaviniai	3
1.2. Radviliškio miesto teritorijos bendrojo plano sąsaja su planavimo dokumentais ir teisės aktais.....	4
1.3. Radviliškio miesto Bendrojo plano koncepciją įtakojantys išoriniai veiksniai.....	6
1.4. Bendrojo plano koncepciją įtakojančios esamos būklės analizės išvados	6
1.5. Radviliškio miesto bendrojo plano koncepcija	7
1.5.1. Plėtrą ribojantys veiksniai	7
1.5.2. Urbanistinės integracijos ašių ir centrų įtaka Radviliškio miestui	8
1.5.3. Radviliškio miesto plėtros strategija	8
1.5.4. Radviliškio miesto plėtros alternatyvos	9
2. SAVIVALDYBĖS SOCIALINĖ IR EKONOMINĖ APLINKA	11
2.1. Bendroji dalis	11
2.2. Teritorijos bendrojo plano socialinės-ekonominės dalies koncepcija – gyvenamosios aplinkos kokybės vystymo alternatyva	12
2.2.1. Sveikatos apsauga	12
2.2.2. Socialinė rūpyba	13
2.2.3. Švietimas	13
2.2.4. Kultūra.....	14
2.2.5. Turizmas.....	14
2.2.6. Verslas ir investicijos	15
2.3. Radviliškio miesto socialinės ir ekonominės aplinkos SSGG analizė	16
2.4. Išvados.....	17
3. RADVILIŠKIO MIESTO GAMTINĖ APLINKA	18
3.1. Gamtinio karkaso koncepcija	18
3.2. Išvados.....	22
3.3. SSGG analizė	22
3.4. Naudotos sąvokos.....	23
4. NEKILNOJAMOJO KULTŪROS PAVELDO APSAUGA	24
4.1. Apsaugos principai	24
4.2. Saugojimo kryptys ir prioritetai	24
4.3. Išvados.....	25
4.4. SSGG analizė	26
5. SUSISIEKIMO SISTEMA	27
5.1. Susisiekimio sistemos vystymo kryptys	27
5.2. SSGG analizė	29
6. RADVILIŠKIO MIESTO INŽINERINĖ INFRASTRUKTŪRA.....	30

1. MIESTO URBANISTINĖ PLĖTRA

1.1. Radviliškio miesto teritorijos bendrojo plano tikslai ir uždaviniai

Radviliškio rajono savivaldybės Radviliškio miesto teritorijos bendrasis planas rengiamas Radviliškio rajono savivaldybės tarybos 2006 m. rugpjūčio mėn. 21 d. sprendimo Nr. 44 „Dėl Radviliškio miesto teritorijos bendrojo plano rengimo“ pagrindu. Remiantis Radviliškio miesto teritorijos bendrojo plano programa, nustatyti šie bendrojo plano tikslai ir uždaviniai:

- 1) suformuoti Radviliškio miesto vystymo koncepciją, nustatyti Radviliškio miesto teritorijos tvarkymo, naudojimo ir apsaugos prioritetus bei atlikti teritorijos funkcinių zonavimą;
- 2) tobulinti istoriškai susiklosčiusią Radviliškio miesto urbanistinę struktūrą ir tūrinę – erdvinę kompoziciją;
- 3) numatyti Radviliškio miesto teritorijų gyvenimo ir aplinkos kokybę gerinančias priemones, formuoti bendrojo naudojimo želdynų sistemą;
- 4) plėtoti inžinerinę, susisiekimo ir kitą visuomenės poreikiams tenkinti reikalingą infrastruktūrą;
- 5) nustatyti Radviliškio miesto teritorijas, kurioms privaloma rengti ar keisti detaliuosius planus, nustatyti šių teritorijų naudojimo, tvarkymo, apsaugos prioritetus ir veiklos juose apribojimus;
- 6) numatyti priemones, užtikrinančias gamtos išteklių racionalų naudojimą, kraštovaizdžio tvarkymą, ekologinę pusiausvyrą, gamtinio karkaso formavimą, gamtos ir kultūros paveldo objektų išsaugojimą;
- 7) rezervuoti teritorijas komunikacijų trasoms ir kitiems visuomenės poreikiams reikalingiems objektams statyti;
- 8) nustatyti pagrindinę tikslinę žemės naudojimo paskirtį, naudojimo būdą ir/ar pobūdį;
- 9) įteisinti Radviliškio miesto teritorijų tvarkymo reglamentus;
- 10) numatyti Radviliškio miesto teritorijos ribas.

Remiantis Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo įstatymo pakeitimo įstatymu (Žin., 1995, Nr. 107-2391; 2004, Nr. 21-617) ir Lietuvos Respublikos Aplinkos ministro 2004 m. gegužės 7 d. įsakymu Nr. D1-263 patvirtintomis Savivaldybės teritorijos bendrojo plano rengimo taisyklėmis, Miestų ir miestelių teritorijų bendrųjų planų rengimo taisyklėmis (Žin., 2004, Nr. 83-3029) bendrojo plano koncepcijos rengimo stadijos metu nustatoma:

- 1) galimų alternatyvių miesto teritorijos vystymosi siūlomų variantų palyginamoji

- analizė;
- 2) teritorijos planinės struktūros vystymosi principai;
  - 3) teritorijos naudojimo funkcinius prioritetus (funkcinis zonavimas); miesto įtakos zonos bei už miesto teritorijos ribų esančių teritorijų tolesnio vystymo ar naudojimo perspektyvas;
  - 4) aplinkosauginių, paminklosauginių, vizualinių ir kitų teritorijos naudojimo apribojimų pasiūlymai.

1.2. Radviliškio miesto teritorijos bendrojo plano sąsaja su planavimo dokumentais ir teisės aktais

Radviliškio miesto teritorijos bendrasis planas rengiamas Radviliškio rajono savivaldybės tarybos 2006 m. rugpjūčio mėn. 21 d. sprendimo Nr. 44 „Dėl Radviliškio miesto teritorijos bendrojo plano rengimo“ pagrindu, vadovaujantis:

- Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo įstatymo pakeitimo įstatymu (Žin., 1995, Nr. 107-2391; 2004, Nr. 21-617);
- Lietuvos Respublikos žemės įstatymu (Žin. 1994, Nr. 34-620; 2004, Nr. 28-868);
- Lietuvos Respublikos Seimo 2002 10 29 nutarimu Nr. IX-1154 Dėl Lietuvos Respublikos teritorijos bendrojo plano patvirtinimo (Žin., 2002, Nr. 110-4852);
- Lietuvos Respublikos teritorijos bendruoju planu (patvirtintas Lietuvos Respublikos Seimo 2002-10-29 nutarimu Nr. IX-1154);
- Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1996-09-18 nutarimu Nr. 1079 patvirtintais Visuomenės dalyvavimo teritorijų planavimo procese nuostatais (Žin. 1996, Nr. 90-2099; 1997, Nr. 90-2261; 2004, Nr. 112-4189);
- Lietuvos Respublikos Aplinkos ministro 2004 m. gegužės 7 d. įsakymu Nr. D1-263 patvirtintomis Savivaldybės teritorijos bendrojo plano rengimo taisyklėmis, Miestų ir miestelių teritorijų bendrųjų planų rengimo taisyklėmis (Žin., 2004, Nr. 83-3029);
- Lietuvos Respublikos Statybos ir urbanistikos m-jos 1996-10-03 įsakymu Nr. 137 patvirtinta Savivaldybių teritorijų bendrojo planavimo darbų kainos skaičiavimo metodika (žin., 1996, Nr. 100-2296);
- LR saugomų teritorijų įstatymu (Žin., 1995, Nr. 107-2391) ir LR Saugomų teritorijų įstatymu (Žin., 2001, Nr. 108-3902);
- 1977 m. Radviliškio miesto išplanavimo projektu;
- Šiaulių apskrities teritorijos bendruoju (generaliniu) planu (aprobuotas 2007 m. birželio 7 d. Šiaulių regiono plėtros tarybos posėdyje (Regiono plėtros tarybos

sprendimas Nr. R-3, 2007-06-07));

- Radviliškio rajono plėtros strateginiu planu 2004-2010 m.;
- Šiaulių regiono plėtros 2007-2013 metų planu;
- 2002-2015 metų Lietuvos valstybinės reikšmės kelių priežiūros ir plėtros programa 2005-2015 metams;
- Radviliškio rajono savivaldybės tarybos sprendimais, kitais teisės aktais, reglamentuojančiais teritorijos bendrojo plano rengimą;
- kitais Lietuvos Respublikos teisės aktais, Radviliškio rajono savivaldybės tarybos sprendimais, Radviliškio rajono savivaldybės administracijos įsakymais.
- kitais Lietuvos Respublikos teisės aktais, reglamentuojančiais miestų aplinką

Radviliškio miesto bendrojo plano koncepcijos rengimo metu naudojamosi tokia informacine baze:

- 1) Radviliškio rajono strateginis plėtros planas 2004-2010 metams;
- 2) Savivaldybės teritorijų planavimo dokumentų registras;
- 3) Radviliškio miesto ir rajono strateginiai veiklos planai, biudžetai ir kiti patvirtinti plėtros dokumentai;
- 4) Savivaldybės padalinių duomenys;
- 5) Bendrojo plano susisieki mo dalies esamos būklės tyrimo duomenys (transporto priemonių srautų ir jų charakteristikų (intensyvumo, struktūros, greičio, paros ir kitų ciklų dinamikos) tyrimų analizės rezultatai);
- 6) Radviliškio miesto gyventojų apklausos rezultatai;
- 7) I-ojo BP ruošimo etapo – esamos būklės atskirų dalių (urbanistinės, socialinės – ekonominės, gamtinės, kultūros paveldo, inžinerinės infrastruktūros, susisieki mo sistemos) analizių ataskaitos;
- 8) Bendrojo plano koncepcijos rengimo metu (2007 birželis – 2007 rugpjūtis) gauti pasiūlymai;
- 9) Statistikos departamento oficialūs leidiniai ir duomenų bazės;
- 10) Skaitmeninis rastrinis ortofotografinis žemėlapis 2005 m.;
- 11) Topografinis pagrindas 1:5000 („GIS-Centras“, 2007 m. kovo mėn.).

Remiantis Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo įstatymu, Radviliškio miesto teritorijos bendrojo plano koncepcija rengiama 20 metų laikotarpiui, t. y. iki 2027 m., o sprendiniai detalizuojami 10 m. laikotarpiui, t. y. iki 2017 metų.

1.3. Radviliškio miesto Bendrojo plano koncepciją įtakojantys išoriniai veiksniai

Rengiant Radviliškio miesto Bendrojo plano koncepciją atsižvelgiama į išorinius veiksnius, kurie turi esminę įtaką konceptualių sprendinių priėmimui. Pagrindiniai veiksniai yra:

- 1) Lietuvos Respublikos Bendrojo plano sprendiniai;
- 2) Šiaulių apskrities generalinio plano sprendiniai;
- 3) tiesioginės įtakos metropolinio centro Šiaulių miesto bendrojo plano sprendiniai;
- 4) 1978 metais patvirtinto Radviliškio miesto generalinio plano sprendiniai ir jų tęstinumo, atsižvelgiant į naujus poreikius, būtinybę;
- 5) Lietuvos narystė Europos Sąjungoje ir jos įtaka socialinių, ekonominių, demografinių procesų raidai;
- 6) globalizacijos veiksniai, kurie yra susiję su naftos ir dujų bei kitomis kainomis, šalies gyventojų intensyvia emigracija ir galima imigracija, kapitalo ir darbo rinkos pokyčiais;
- 7) Radviliškio savivaldybės ir Radviliškio miesto vaidmuo šalies gyvenamųjų vietovių sistemoje yra susijęs su administracinėmis funkcijomis jos teritorijoje, neformaliu bendradarbiavimu ir konkurencija visose veiklos srityse, tiek Šiaulių apskrities, tiek ir kitų regionų mastu;
- 8) šalies bendrojo vidaus produkto ir kitų makroekonominių procesų raidos įtaka savivaldybės socialinei ir ekonominei plėtrai;
- 9) įmonių kūrimosi ir nykimo tikimybė (ekonominė – socialinė miesto vystymosi prognozė);
- 10) tiesioginė Šiaulių ir Panevėžio metropolijų sąveikos įtaka (Šiaulių oro uostas, industrinis parkas ir kt.);
- 11) geležinkelių tinklo (esamo ir perspektyvinio europinės vėžės) plėtros įtaka.

1.4. Bendrojo plano koncepciją įtakojančios esamos būklės analizės išvados

1978–2007 metais susiformavusios svarbiausios miesto generalinio plano sprendinių įtakotos problemų grupės:

- 1) periferinių teritorijų integracija į miestą;
- 2) fizinė struktūra, gyvenamoji aplinka, įvaizdis (ekstensyvus užstatymo modelis, infrastruktūros stoka, humanizuotų želdynų nepakankamumas);
- 3) gamtos ir kultūros paveldo objektų apsauga;
- 4) gatvių tinklo funkcionavimas (automobilių skaičiaus didėjimas, stovėjimo aikštelių

- trūkumas), Radviliškio miesto aplinkkelio reikmė;
- 5) miesto ekonomika, pasiūla investuoti (investicijų tikimybė, investicijų poreikis, investicijų pasiūla);
  - 6) naujų teritorijų plėtros reguliavimas ir senosios miesto dalies kokybinis pertvarkymas;
  - 7) miesto funkcionavimo neigiamos pasekmės (didelės išlaidos neracionaliai naudojant miesto teritorijas, triukšmas ir tarša miesto gatvėse centre).

1.5. Radviliškio miesto bendrojo plano koncepcija

1.5.1. Plėtrą ribojantys veiksniai

Išskiriama Radviliškio miesto urbanistinės struktūros ir jo periferinių teritorijų plėtra (vystymasis).

Periferinei plėtrai svarbesnių ribojančių veiksnių, išskyrus energetinius išteklius, praktiškai nėra. Tai rodo gretimų miesto gyvenamųjų vietovių gyventojų skaičiaus augimas savaiminės plėtros principu ir gyventojų pageidavimų, prašymų teritorinė sklaida. Išimtis yra pietvakarių kryptimi plėtrą fiziškai ribojanti esama geležinkelio linija (trasa).

Radviliškio miesto vidinė urbanistinė struktūra, nutiesus tranzitinį kelią Šiauliai – Panevėžys ir geležinkelio liniją, tapo griežtai linijinė.

Pagrindiniai miesto plėtrą ribojantys veiksniai:

1. Projektuojamas ir į miesto plėtros koncepciją integruojamas aplinkkelis, kurio statusas riboja naujų sankryžų įrengimą, reikalauja išlaikyti neužstatytą komunikacinį koridorių.
2. Vandens valymo įrenginiai pramoninės paskirties potencialo teritorijoje.
3. Elektros linijų tinklas.
4. Geležinkelio linija, kurios sankirtos su miesto gatvėmis ir užmiesčio keliais yra pervažos, o pati linija yra fizinis barjeras – už jos esanti teritorija yra izoliuota dėl komplikuo to transporto susisiekimo su miesto gatvėmis.
5. Šiaurės rytiniame pakraštyje Radviliškio miestas susisiekiama su nacionalinės reikšmės geoekologine takoskyra, kurioje pagal Lietuvos Respublikos teritorijos ir Šiaulių apskrities teritorijos bendruosius planus turi būti didinamas miškingumas. Miesto plėtra šia kryptimi turi būti ribota.

1.5.2. Urbanistinės integracijos ašių ir centrų įtaka Radviliškio miestui

Erdvinė regioninė miesto integracijos ašių įtakos koncepcija remiasi LR teritorijos bendrajame plane lokalizuotomis gamtinio karkaso ašimis ir detalizuotos gyvenamųjų vietovių sistemos sprendiniais, kurios sudedamieji elementai yra bazinis gyvenamųjų vietovių tinklas, urbanistinės integracijos ašys ir urbanistinės integracijos centrai. LR teritorijos bendrojo plano sprendiniai detalizuoti Šiaulių apskrities teritorijos generaliniame plane. Minėtų dokumentų sprendiniais ir Radviliškio miesto bendrojo plano esamos padėties analizės išvadų pagrindu parengta Radviliškio miesto erdvinė koncepcija.

Remiantis LR teritorijos bendroju planu ir Šiaulių apskrities generaliniu planu, Radviliškis žymimas kaip tiesioginėje Šiaulių įtakoje esantis miestas. Tuo pačiu jis patenka į Šiaulių – Panevėžio miestų (metropolinių centrų) LR bendrajame plane numatyto urbanistinio karkaso įtakos zoną.

1.5.3. Radviliškio miesto plėtros strategija

Radviliškio miesto plėtros prioritetų nustatymui jau galima remtis pakankama duomenų baze, suformuota Lietuvos Respublikos teritorijos bendroju planu, Radviliškio rajono plėtros strateginiu planu ir kitais aukštesniais teritorijų planavimo dokumentais.

Adaptacijos į Europos Sąjungą periode greitėja šalies demografiniai, socialiniai, ekonominiai procesai. Jų kaitos analizė išryškina aspektus, kuriais visų pirma reikia greitų, raiškių ir ryžtingų sprendimų miesto bendrajame plane. Itin svarbią reikšmę reikia skirti šių aspektų svarbos eilei, jų vertybinei hierarchijai. Laikoma, kad Radviliškio miesto modernėjimui skaičiuojamame bendrojo plano laikotarpyje svarbiausiais taps:

1. Radviliškio miesto kaip logistikos, verslo ir gamybos galimybių išnaudojimas.
2. Europos transportinės kryžkelės infrastruktūros bei kokybės vystymas, neužterštos gamtos resursų išnaudojimas racionaliam ekoūkiui ir iš anksto apibrėžtam turistų srautui, savitos kultūros ekspozicijai.
3. Netolygumų mažinimas. Būsto komforto, gyvenimo sąlygų, transporto ryšių gerinimo srityje, žemės ūkio ir kaimo funkcijų atskyrimo nuo miesto.
4. Patrauklumo gyventi Lietuvoje didinimas. Gyvenimo kokybė, greiti tarpusavio ir europiniai transportiniai ryšiai, galimybė gyventi arti gražios, švarios gamtos, dirbti gerai apmokamą modernų darbą.
5. Gamtinių faktorių (formuojant gyventojų būsto kokybinę plėtrą) įtraukimas.

1.5.4. Radviliškio miesto plėtros alternatyvos

Sprendžiant Radviliškio miesto teritorijos plėtros klausimus nagrinėjamos dvi alternatyvos:

- 1) Subalansuotos miesto plėtros šiaurės rytų kryptimi alternatyva;
- 2) Intensyvios miesto plėtros pietvakarių kryptimi alternatyva.

1. Subalansuotos miesto plėtros šiaurės rytų kryptimi alternatyva remtųsi dabartine urbanistine miesto struktūra ir siektų išlaikyti bei papildyti esamas švietimo, kultūros, sveikatos ir socialinės apsaugos, globos ir rūpybos įstaigas, gerintų jų paslaugų ir gyvenamosios aplinkos bei viešųjų erdvių kokybę, turėtų teigiamos įtakos techninei infrastruktūrai: inžinerinių tinklų, atliekų šalinimo sistemos, telekomunikacijų ir ryšių naudojimui ir priežiūrai, susisiekimo infrastruktūrai; taip pat esminis aspektas – plėtoti verslo, gamybos ir pramonės bei paslaugų sektorius, o tai būtų ekonominio miesto klestėjimo pagrindas. Šios alternatyvos privalumai sietini su palankiomis sąlygomis investicijoms ir, pritraukus investuotojus, kuriamomis darbo vietomis, taip sudarant sąlygas ekonominiam klestėjimui. Tai seka iš Radviliškio miesto padėties, kaip svarbaus geležinkelių ir automobilių transporto mazgo Lietuvos ir Rytų Europos mastu ir miesto aplinkkelio projekto įgyvendinimo privalumų.

Subalansuotos miesto plėtros šiaurės rytų kryptimi alternatyvos esminiai požymiai:

- 1) siūlytina miesto aptaranavimo centrų sistema; ją sudarytu esamas centras – išžėsta centrinė dalis tarp miesto aikštės ir Gedimino bei Šiaulių gatvių sankirtos, nauji į aplinkkelio trasą integruoti verslo, gamybos ir pramonės centrai ir lokalūs pavienių miesto teritorijų centrai, reikšmingi miesto darniai plėtrai ir funkcionavimui;
- 2) miesto gatvių tinklo plėtojimas paremtas pragmatinio funkcionalumo tarp atskirų miesto rajonų gerinimu ir kompozicinės miesto struktūros tobulinimu;
- 3) siūloma išlaikyti daugiabučių ir vienbučių (ir/ar blokuotų) gyvenamųjų būstų plėtojimo įvairovę, siekiant socialiai orientuoti tam tikrus miesto kvartalus ir būstų tipus;
- 4) siūloma ilgainiui atsisakyti sodų bendrijų ir kitų žemės ūkio paskirties teritorijų urbanizacijai palankiose teritorijoje, konvertuojant jas į gyvenamosios paskirties zonas ir siūlant jas formuoti periferinėse miesto teritorijose ar prieigose;
- 5) miesto plėtros procese išskiriami trys plėtros tipai: esamos, rekonstruojamos (modernizuojamos) ir naujo užstatymo teritorijos;
- 6) naujų daugiabučių namų koncentracija siūloma Gedimino gatvės ašyje, formuojant miesto centro plėtrą šiaurės rytų kryptimi projektuojamo miesto aplinkkelio link;
- 7) uždara Radviliškio miesto linijinė urbanistinė struktūra išlaisvinama iš griežtos

linijinės plėtros kryptių;

- 8) sprendžiamos transporto, užterštumo problemos, nukreipiant tranzitinį transporto srautą aplinkkeliu;
- 9) išnaudojami Šiaulių – Panevėžio metropolijų įtakos teigiami aspektai tranzitinio ir geležinkelių transporto atžvilgiu (Šiaulių oro uostas, industrinis parkas ir kt.);
- 10) Radviliškio kaip geležinkelio mazgo Lietuvos ir Europos atžvilgiu (europinės vėžės perspektyva) plėtra mažintų automobilių naudojimą, tuo pačiu gatvių apkrovimą, taršą ir pan.;
- 11) didelis dėmesys gamtinių ir antropogeninių miesto elementų tarpusavio sąryšio paieškai;
- 12) miesto gamtinių resursų maksimalus išnaudojimas, kokybinis pertvarkymas.

2. Intensyvios miesto plėtros pietvakarių kryptimis alternatyvos būdu siekiama įsisavinti ekstensyviai naudojamas ir ekstensyviai urbanizuotas teritorijas pietvakarinėje dalyje, plėtojant miestą už geležinkelio.

Šioje alternatyvoje laikoma, kad ekonomikos kilimas bus pagrindas vystytis švietimo, sveikatos ir socialinės apsaugos, globos ir rūpybos, kultūros įstaigų veiklai, techninei infrastruktūrai.

Pagrindinis alternatyvos neigiamas aspektas – esamos geležinkelio trasos įsiterpimas tarp miesto ir alternatyvios plėtros teritorijų, nerandant racionaliai pagrįstų priežasčių formuoti papildomas funkcines jungtis per geležinkelį. Esminiai intensyvios miesto plėtros šiaurės rytų ir pietvakarių kryptimis trūkumai:

- 1) nepakankamas socialinis ir ekonominis papildomos intensyvios miesto plėtros pietvakarių kryptimi interesas;
- 2) komplikotas susisiekimas su pietvakarine miesto dalimi, fiziškai geležinkelio linijos atskirtos teritorijos;
- 3) esamos žemės nuosavybės problemos ribotų plėtros galimybes teritorijoje;
- 4) nepalankios teritorijos energetinės, inžinerinės infrastruktūros plėtrai (esamos geležinkelio linijos atskirtis);
- 5) gamtinių resursų ir urbanizuotų teritorijų išsiskyrimas.

2. SAVIVALDYBĖS SOCIALINĖ IR EKONOMINĖ APLINKA

2.1. Bendroji dalis

Pagrindinis socialinės – ekonominės dalies bendrojo plano tikslas – suplanuoti Radviliškio miesto socialinių ir ekonominių veiklų plėtrą ilgalaikiai perspektyvai. Ekonominės dalies bendrojo plano uždaviniai yra:

1. Suformuoti miesto socialinių ir ekonominių veiklų koncepciją, nustatyti plėtros prioritetus, vidinių resursų naudojimo ir apsaugos priemones.
2. Tobulinti susiklosčiusią Radviliškio miesto mokyklų, sveikatos priežiūros įstaigų struktūrą.
3. Tobulinti švietimo bei moksleivių laisvalaikio, susieto su švietimo įstaigomis prieinamumą ir efektyvumą mieste.
4. Skatinti švietimo ir socialinės politikos sanglaudą, tobulinti neįgalimų bei socialiai atskirtų grupių integraciją į visuomenę bei darbo rinką.
5. Efektyviau paskirstyti sveikatos apsaugos resursus, patenkinti didėjančių psichologinių paslaugų poreikį.
6. Gerinti poilsio, turizmo bei teikiamų paslaugų infrastruktūrą, propaguoti Radviliškio miesto turizmo objektų patrauklumą už miesto ribų.
7. Skatinti miesto gyventojų kultūrinių poreikių tenkinimą bei sudaryti sąlygas jų kūrybinei laisvei įgyvendinti.
8. Sukurti patrauklią ir palankią aplinką verslo plėtrai bei skatinti investicijas.
9. Siekiant ūkio plėtros, yra būtina stiprinti pramonės produktyvumą bei konkurencingumą.

2.2. Teritorijos bendrojo plano socialinės-ekonominės dalies koncepcija – gyvenamosios aplinkos kokybės vystymo alternatyva

2.2.1. Sveikatos apsauga

2005 m. birželio 14 d. Seimo rezoliucijoje „Dėl Lietuvos sveikatos programos įgyvendinimo“ (2005, Nr. 78-2813) siūloma didinti valstybės ir skatinti privataus kapitalo investicijas į sveikatos sektorių. 2007 – 2013 metų Europos Sąjungos finansinės paramos lėšų paskirstymo strategijoje planuojamos investicijos į sveikatos apsaugą, laikant ją vienu iš svarbiausių nacionalinių prioritetų. Tie patys prioritetai, nagrinėjami ES paramos strategijoje, bus vystomi ir bendrajame plane.

Radviliškio miesto sveikatos apsaugos vystymo koncepcijos pagrindas - nuoseklus esamos sveikatos apsaugos sistemos tobulinimas ir įstaigų tinklo plėtimas, siekiant geriausiai išnaudoti kiekvienos įstaigos ir specialisto stipriąsias puses ir panaikinti arba sumažinti silpnybes, grėsmes. Radviliškio rajone yra tik ambulatorijos ir medicinos punktai, todėl Radviliškio ligoninė aptarnauja ne tik miesto, bet ir rajono gyventojus. Sveikatos priežiūros įstaigos mieste turi būti aprūpintos visa reikiama įranga ir naujausiomis gydymo priemonėmis, nes tai padės miestui atlikti sveikatos priežiūros regioninę administracinę funkciją, bei išlaikyti ir didinti centro potencialą.

Sveikatos priežiūros įstaigų ir jų teikiamų paslaugų stiprinimas ir palaikymas turi vykti šiomis kryptimis:

1. Vienas iš svarbiausių sveikatos apsaugos tikslų - išlaikyti esamus gydytojus ir pritraukti naujus, o tai galima padaryti turint išvystytas ir modernia bei šiuolaikiška įranga aprūpintas, miesto sveikatos priežiūros įstaigas.

2. Radviliškio mieste veikia 7 pirminės sveikatos įstaigos, todėl reikėtų ateityje palaikyti esamų sveikatos priežiūros įstaigų tinklą ir gerinti jų pajėgumą ir gydymo kokybę. Būtina skatinti sveikatos priežiūros įstaigų kūrimąsi steigiant bendrosios praktikos gydytojų kabinetus bei skatinti Šeimos gydytojo institucijos plėtrą.

3. Radviliškio mieste auga mirštamumas nuo kraujotakos sistemos, piktybinių navikų ligų, turi būti skiriama šių ligų diagnostavimui ir gydymui.

4. Radviliškio mieste auga susirgimų socialinėmis ir psichologinėmis ligomis, tačiau mieste dirba tik vienas psichologas, kuris negali patenkinti visų gyventojų poreikio, todėl būtina mieste plėsti psichologinės pagalbos tinklą, steigti psichologinės pagalbos kabinetus bendrojo lavinimo mokyklose.

2.2.2. Socialinė rūpyba

Radviliškio miesto socialinės rūpybos koncepcijos vystymo pagrindas – aprūpinti gyventojus socialinėmis priemonėmis gyvenimo kokybei užtikrinti bei įgyvendinti efektyvią darbo ir socialinės apsaugos politiką, siekiant sukurti kokybiško užimtumo galimybes ir užtikrinti visuomenės socialinį saugumą ir socialinę sanglaudą. Vystant socialinės rūpybos įstaigų veiklą reikia atsižvelgti į pagrindinius veiksnius:

1. Radviliškio mieste neįsteigti nakvynės namai, motinos ir vaiko globos centrai, o tai mažina miesto gyventojų socialinių paslaugų įvairovę.

2. Prioritetinė socialinės apsaugos sritis Radviliškio mieste ir toliau turi išlikti skurdo mažinimas, vaiko teisių apsaugos ir šeimos institucijos stiprinimas. Skurdui pasmerkti, paprastai, tie žmonės, kurie neturi ar negali susirasti darbo. Pagrindinė kliūtis darbui susirasti – išsilavinimo trūkumas, todėl vykdant socialinės apsaugos įstaigų plėtrą būtina socialines paslaugas susieti su švietėjiška veikla.

3. Siekiant spręsti socialines problemas ir kurti darbo vietas, pasitelkti nevyriausybinės organizacijas, privatų sektorių ir vietos bendruomenę bei išnaudoti Europos Sąjungos teikiamas galimybes.

2.2.3. Švietimas

Radviliškio miesto švietimo vystymo koncepcijos pagrindas – skirtas tolygiai paskleisti švietimo įstaigas mieste bei užtikrinti švietimo kokybę. Nuo 2001 metų, pertvarkius Radviliškio miesto švietimo įstaigų tinklą, pakeitus kai kurių švietimo įstaigų pakirtį, švietimo įstaigų tinklas gerai atitinka miesto gyventojų poreikius. Radviliškio mieste mokyklų tinklo privalumas yra didelė mokyklų tipų įvairovė. Čia yra Radviliškio rajono sporto centras, Radviliškio dailės mokykla, Radviliškio muzikos mokykla, dienos užimtumo centras, todėl reiktų išlaikyti šias kompleksines paslaugas rajono gyventojams. Kompiuterių skaičiumi, tenkančiu vienam moksleiviui Radviliškio miestas viršija bendrą Lietuvos vidurkį. Vystant švietimo įstaigų tinklą reikia atsižvelgti į pagrindinius veiksnius:

1. Rūpintis rajono mokytojų kvalifikacija, sudarant sąlygas pedagogų tęstiniam kvalifikacijos kėlimui;

2. Siekti kokybiškesnio mokinių išsilavinimo;

3. Stabdant nusiklastamumą, skatinti efektyvesnį moksleivių užimtumą laisvu nuo pamokų metu, skatinti įdomesnę ir kūrybiškesnę moksleivių laisvalaikį.;

4. Gerinti aprūpinimą mokyklų mokymo priemonėmis ir įranga.

2.2.4. Kultūra

Radviliškio miesto kultūros koncepcijos vystymo pagrindas – užtikrinti miesto gyventojų kultūrinių poreikių tenkinimą bei sąlygas kūrybinei laisvei, propaguoti mėgėjų ir profesionalų meną, kontroliuoti Kultūros centrui pavaldžių įstaigų veiklą, reprezentuoti kultūrą mieste, rajone bei Lietuvos Respublikoje. Pagrindiniai miesto kultūrinės aplinkos vystymo veiksniai:

1. Radviliškio mieste kultūros centrų tinklas yra gana gerai išplėtotas ir prieinamas gyventojams, mieste veikia nemažai meno kolektyvų, vyksta nemažai renginių. Pagrindinės problemos susijusios su nepakankamu kultūros centrų finansavimu bei prasta įstaigų materialine baze.

2. Radviliškio miesto bendruomenės kultūriniam gyvenimui turi įtakos viešoji biblioteka. Viešojoje bibliotekoje teikiamos ne tik knygų išdavimo paslaugos, bet ir interneto, kopijavimo, skenavimo, knygryšio ir dailininko darbai. Keičiantis visuomenės požiūriui į informaciją ir jos būtinumą, būtina sukurti sąlygas interneto prieigai ir skatinti kompiuterizaciją.

2.2.5. Turizmas

Radviliškio miesto turizmo vystymo koncepcijos pagrindas – kultūrinių išteklių pritaikymas turizmo veiklai, siekiant optimaliai išnaudoti gamtinius resursus ir kultūrinį paveldą:

1. Lyginant su kitais Lietuvos miestais, Radviliškio miesto gamta nėra kuo nors ypatingai išsiskirianti. Turistus į Radviliškio miestą pritraukia Radviliškio rajone esantys kultūrinio istorinio paveldo objektai: Kleboniškių kaimo buties ekspozicija, Burbiškių dvaro ekspozicija, Šeduvos kraštotyros ekspozicijos paminklų tinklas ir t.t.

2. Radviliškis yra tranzito vietovė, o tai didina tikimybę, kad įvairūs paveldo objektai, jų aplinką investavus ir juos išreklamavus ilgainiui gali tapti patraukliomis ir masiškai lankomis vietomis.

3. Siekiant mieste skatinti turizmą, būtina organizuoti kokybišką žmonių poilsį, ieškant naujų turizmo ir sporto organizavimo formų.

4. Radviliškio mieste reikia vystyti ilgalaikio turizmo infrastruktūrą, plečiant maitinimo, pramogų ir apgyvendinimo paslaugų įstaigų tinklą ir užtikrinant jų paslaugų kokybę bei įvairovę

5. Daugelį problemų galima išspręsti inicijuojant projektinę veiklą turizmo paslaugoms plėsti ir gerinti, o tam Radviliškio rajono savivaldybė turi inicijuoti projektus skirtus šioms paslaugoms gerinti.

2.2.6. Verslas ir investicijos

Radviliškio miesto bendrojo plano verslo ir investicijų koncepcijos vystymo pagrindas – užtikrinti palankią investicijų ir verslo aplinką. Siekiant pagerinti verslo aplinką bei pritraukti daugiau investicijų numatomos dvi finansavimo kryptis:

1. ES ir kitų fondų paramos pritraukimas (įskaitant valstybės paramą).
2. Tiesioginių užsienio ir vietinių verslininkų investicijų pritraukimas sudarant jiems palankias verslo sąlygas.

Svarbiausios Radviliškio miesto pramonės rūšys yra: duonos pyrago gaminių, vaisvandenių gamyba, baldų gamyba, metalo ir medienos apdirbimas, durpių gavyba.

Radviliškio mieste tūkstančiui gyventojų tenka apie 5,23 įmonių, Lietuvos vidurkis – 21. Mažas 1000- čiu gyventojų tenkančių įmonių skaičius parodo gana žemą gyventojų verslumo lygį bei nenorą imtis nuosavo verslo. Verslumo skatinimas yra pagrindinis ekonominės plėtros aspektas mieste. Gerinant verslo ir investicijų aplinką bus siekiama:

1. Įgyvendinti projektus, orientuotus į laisvų žemės sklypų investuotojams parengimą.
2. Vystyti susisiekimo ir inžinerinės infrastruktūrą.
3. Didelę visų įmonių dalį Radviliškio mieste sudaro smulkios ir vidutinės įmonės prekybos bei paslaugų įmonė, todėl būtina stiprinti tų įmonių veiklą (ypač naujai besikuriančių):
  - a) plėtojant smulkų ir vidutinį verslą, siūloma ugdyti rajono specialistų (savivaldybės tarnautojų bei verslininkų) gebėjimus inicijuoti ir vykdyti smulkiam ir vidutiniam verslui plėtoti nukreiptus projektus bei formuoti rėmimo institucinę sistemą;
  - b) skatinti gyventojų verslumo ugdymą, didinti informacijos prieinamumą, stiprinti švietimo ir profesinis rengimą. Sėkmingų verslo plėtros pavyzdžių sklaida sudarytų didesnes galimybes mažinti verslo kūrimo riziką, taip paskatintų vietos gyventojus imtis užimtumo iniciatyvų.
- Plėsti Radviliškio rajono verslo informavimo centro veiklą. Plėtros tikslas – teikti verslui informacinio (konsultacinio) pobūdžio pagalbą bei tiesiogiai prisidėti prie verslo aplinkos gerinimo (patalpų įrengimas ir pritaikymas pradedančiajam verslui).
4. Skatinti apdirbamąją pramonę atlikti mokslinius tyrimus bei diegti naujas technologijas, panaudoti ES bei kitų programų lėšas, mokslinį – technologinį potencialą.
5. Skatinti tarptautinį projektinį bendradarbiavimą statybos pramonės ir kituose sektoriuose.

6. Pritraukti mokslinius darbuotojus statybų inovacijų sklaidai ir vykdymui. Organizuoti mokymus ir teikti konsultacijas įmonėms, rengiančioms ir įgyvendinančioms inovacinius projektus.

7. Kelti kvalifikaciją specialistų, gebančių dirbti verslo plėtojimo srityje.

2.3. Radviliškio miesto socialinės ir ekonominės aplinkos SSGG analizė

Stiprybės:

- palanki geografinė padėtis;
- pakankamai patogi turizmo plėtojimui miesto geografinė padėtis;
- geras susisiekimas su didžiais Lietuvos miestais;
- mažėjantis nedarbingumo lygis Radviliškio mieste;
- didesnis nei vidutiniškai Lietuvoje vienam gyventojui tenkantis gyvenamasis plotas;
- Radviliškio mieste įsikūrę visi didieji Lietuvos prekybos centrai;
- nuolat gerinama Radviliškio miesto mokyklų materialinė bazė ir techninė bazė;
- didelė Radviliškio mieste mokyklų tipų įvairovė;
- aukšta miesto mokytojų kvalifikacija;
- augantis Radviliškio miesto mokytojų, turinčių aukštąjį išsilavinimą, skaičius;
- gerai išvystyta sveikatos apsaugos bazė;
- miesto verslininkai ir viešojo sektoriaus atstovų bendruomenė palankiai nusiteikę (motyvacija) aktyviai dalyvauti įvairiuose projektuose, tinkamai pasinaudoti ES fondų lėšomis.

Silpnybės:

- jaunų Radviliškio miesto gyventojų migracija į Lietuvos urbanistinius centrus arba užsienį;
- žemesnis nei vidutinis Radviliškio miesto gyventojų darbo užmokestis;
- žemesnės nei vidutiniškai Lietuvoje vidutinės gyventojų disponuojamos pajamos;
- mažos investicijos į naujų gyvenamųjų namų statybą;
- stambieji prekybos centrai išstumia smulkiuosius verslininkus, užsiimančius mažmenine maisto ir pramonės produktų prekyba;
- didelis Radviliškio gyventojų mirštamumas nuo kraujo apytakos sistemos ligų;
- didelis Radviliškio gyventojų sergamumo psichinėmis bei socialinėmis ligomis lygis;
- psichologinės pagalbos įstaigų trūkumas;
- neišplėtotą turizmo infrastruktūrą.

Galimybės:

- besiplečiantis miesto paslaugų sektorius;
- augančios investicijos Radviliškio mieste.

Grėsmės:

- nuolatinis miesto gyventojų mažėjimas;
- miesto populiacijos senėjimas;
- mažėjantis darbingo amžiaus miesto gyventojų skaičius;
- didėjanti miesto gyventojų vietinė ir tarptautinė migracija;
- silpnas miesto gyventojų ekonominis savarankiškumas bei aktyvumas.

2.4. Išvados

Išsami esamos situacijos analizė atskleidė daug neišspręstų socialinių, ekonominių problemų Radviliškio mieste būdingų visai Lietuvai.

Būtina skatinti sveikatos priežiūros įstaigų kūrimąsi steigiant bendrosios praktikos gydytojų kabinetus bei skatinti Šeimos gydytojo institucijos plėtrą. Plėtojant sveikatos apsaugos įstaigų teikiamų paslaugų kokybę būtų gerinama gyventojų sveikata.

Nestiprinant socialinių paslaugų tinklo prieinamumo ir įvairovės šis tinklas nebus optimizuotas ir pritaikytas prie Radviliškio gyventojų poreikių, gyventojai nesumažins išlaidų lankant socialines paslaugas teikiančias įstaigas bei patirs diskomfortą dėl paslaugų asortimento trūkumo.

Darnią plėtrą Radviliškio mieste padėtų sukurti visuomenės švietimas per tiesioginę edukacinę veiklą, kultūros įstaigas- bibliotekas, kultūros centrus. Šios įstaigos galėtų tapti reklamos (informacijos) skleidėjais.

Radviliškio miesto kultūros centrų tinklas yra gana gerai išplėtotas ir prieinamas gyventojams, rajone veikia nemažai meno kolektyvų, vyksta nemažai renginių.

Radviliškio mieste neplėtojama turizmo veikla. Nors Radviliškio rajone gausu turizmo vystymui patrauklių objektų, tačiau šis potencialas nėra pilnai išnaudojamas. Yra galimybės plėsti lankytinų vietų maršrutus, didinti jų patrauklumą, stiprinant reklamines priemones. Išvysčius infrastruktūrą atsiras didesnis poreikis nakvynės namams, maitinimo įstaigoms.

Radviliškio mieste vystomo verslo veiklos turi teikti naudą miesto gyventojams tiesioginiu ir netiesioginiu būdu- sukuriamos naujos darbo vietos, teikiamos naujos paslaugos ar prekės.

3. RADVILIŠKIO MIESTO GAMTINĖ APLINKA

3.1. Gamtinio karkaso koncepcija

Radviliškio mieste, kaip ir kitose urbanizuotose teritorijose, želdynų paskirtis yra daugiafunkcinė (apsauginė, kultūros, mokslo, sveikatingumo ir kt.). Želdynai sukuria specifinį klimatą, barjerus teršalams ir triukšmui, turi priešerozinį poveikį, gerina aplinkos sąlygas. Atlikdami šias funkcijas, želdynai yra itin svarbi žmogaus veiklos kompensuojamoji priemonė, siekiant išsaugoti ekologinį teritorijos stabilumą. Mieste jie tampa ir reikšmingais kompoziciniais bei struktūriniais elementais, gerina ir palaiko kultūrinio kraštovaizdžio kokybę ir suteikia jam savitumo. Gerindami aplinkos higieninę kokybę ir estetinį vaizdą, želdynai užtikrina palankias miestiečių gyvenimo, darbo ir poilsio sąlygas, ugdo bendrą grožio ir supančios aplinkos sampratą, parkai yra patrauklūs turizmo objektai (pagal Želdynų apsaugos, tvarkymo ir atkūrimo strategija, 2002, Žin., 2003, Nr. 1–9).

Radviliškio miesto gamtinės dalies koncepcija rengiama vadovaujantis Želdynų apsaugos, tvarkymo ir atkūrimo strategija (Žin., 2003, Nr. 1–9), Lietuvos Respublikos teritorijos bendrojo plano sprendiniais (Žin., 2002, Nr. 110–4852) ir teisiniais aktais reglamentuojančiais teritorijų planavimą. Pagrindinis principas, kuriuo buvo vadovaujama rengiant Radviliškio miesto bendrojo plano gamtinės dalies koncepciją, yra tęstinumo, kuris nusako, kad siekiama išsaugoti ir tinkamai tvarkyti esamus geros būklės želdynus jų augimo vietoje, prioritetą teikiant jau susiformavusių želdynų priežiūrai, atnaujinimui, o ne naujų kūrimui.

Pagal Lietuvos Respublikos teritorijos bendrajame plane sudarytą gamtinį karkasą Radviliškio miestas yra išsidėstęs tarp geoekologinės takoskyros ir migracinio koridoriaus, abiejų šių struktūrų kraštovaizdžio formavimo kryptys yra gražinami ir gausinami kraštovaizdžio natūralumą atkuriantys objektai. Radviliškio miestui konkrečių kraštovaizdžio formavimo krypčių nėra nustatyta, nes jis nepatenka į Lietuvos gamtinio karkaso teritoriją.

Pagal Šiaulių apskrities teritorijos bendrąjį planą Radviliškis patenka į reikšmingai paveikiamą teritoriją – Šiaulių aglomeracijos zoną, šiaurės rytinė miesto dalis susisiečia su nacionalinės reikšmės geoekologine takoskyra. Šalia Radviliškio esančioje Mūšos ir Nevėžio upių vandenskyroje, kuria eina geoekologinė takoskyra numatoma didinti miškingumą, taigi šiaurės rytinėse užmiesčio teritorijose turi daugėti miškų. Radviliškio miestas patenka į teritoriją, kuriai pagal Šiaulių apskrities bendrąjį planą išskirti funkciniai prioritetai yra aglomeruota urbanizacija, tausojantis miškų ūkis ir ekstensyvi rekreacija. Šioje teritorijoje numatomas

gyvenviečių plėtros vystymas, nenumatant didelių rekreacinių kompleksų, kuriant minimalią rekreacinės infrastruktūros sistemą.

Saugomų teritorijų Radviliškio mieste ir jo prieigose nėra. Artimiausios Natura 2000 teritorijos yra Sulinkių durpyne (Kodas Europos ekologinio tinklo Natura 2000 duomenų bazėje LTRADB004) ir Tyrulių pelkėje (Kodas Europos ekologinio tinklo Natura 2000 duomenų bazėje LTRADB005). Sulinkių durpyne yra Sulinkių ornitologinis draustinis ir Sulinkių atkuriamasis sklypas tai paukščių apsaugai svarbios teritorijos. Tyrulių pelkėje yra paukščių apsaugai svarbi teritorija, kurios ribos sutampa su patvirtintomis Tyrulių botaninio-zoologinio draustinio ribomis. Atstumas nuo Radviliškio iki Sulinkių durpyno yra apie 10 km, o iki Tyrulių pelkės apie 12 km. Pagal dabartines prognozes Radviliškis neišsiplės taip, kad paveiktų šias Natura 2000 teritorijas, daug labiau nei Radviliškio miesto plėtra šias teritorijas įtakoja vietiniai veiksniai, pvz.: durpių išgavimas Sulinkių durpyne.

Želdynai Radviliškio miesto teritorijoje formuoja miesto gamtinį karkasą, kuris turi palaikyti bendrą ekologinį stabilumą, gyvybingumą. Pagrindinės miesto gamtinio karkaso funkcijos yra suformuoti gamtinio ekologinio kompensavimo teritorijų tinklą, užtikrinti medžiaginius ir energetinius ryšius su užmiesčio teritorijomis, saugoti kraštovaizdžio įvairovę ir gamtinius rekreacinius išteklius, užtikrinant kokybišką trumpalaikį miestiečių poilsį artimojoje aplinkoje bei išlaikyti ir gausinti biologinę įvairovę mieste. Radviliškyje reikia sukurti želdynų ir želdinių inventORIZACIJOS ir apskaitos sistemą, vykdyti jų būklės stebėseną.

Radviliškio mieste siūloma želdynų plėtojimo koncepcija yra saikingai plėtojama želdynų sistema, alternatyva yra neplėtojama želdynų sistema, paliekant dabartinę būklę.

Radviliškio mieste nėra dominuojančios vandentėkmė, didelio stovinčio vandens telkinio ar kito išsiskiriančio gamtinio objekto, todėl istoriškai miesto struktūroje nesusiformavo ištisinė, tarpusavyje susijusių želdynų sistema.

Radviliškio žaliųjų plotų išsidėstymo sistema miesto teritorijoje yra dispersinė. Tačiau atkreipiant dėmesį į nedidelį miesto plotą, ištęstą jo struktūrą bei urbanistinę sąrangą, formuoti tarpusavyje susijusių želdynų nėra galimybių ir būtinybės. Tuo labiau, kad mieste vyrauja mažaaukštė individuali statyba, su jai priklausančiais želdiniais, todėl daugelyje gyvenamųjų rajonų pakanka želdinių vykdančių urboekologines funkcijas, tačiau šie želdynai nėra bendrojo plano objektas, todėl plačiau nėra nagrinėjami. Radviliškyje yra tvarkomas gatvių apželdinimas, tačiau šie želdiniai neturi jokio juridinio statuso ir taip pat nėra bendrojo plano objektas.

Miesto želdynai pagal svarbą urbanistinėje struktūroje ir rekreacinių poreikių tenkinimą skirstomi į centrinės ir vietinės reikšmės želdynus. Centrinės reikšmės želdynai yra svarbūs visiems miesto gyventojams, jie nuolat lankomi visų miestiečių. Pagrindinės šių želdynų

funkcijos yra suteikti miestiečiams kokybišką trumpalaikį poilsį, sudaryti erdves kultūriniais bei kitiems masiniams renginiams, gerinti oro kokybę mieste, sudaryti barjerus triukšmui. Vietinės reikšmės želdynai nėra taip intensyviai lankomi kaip centrinės reikšmės želdynai, tačiau jie atlieka svarbias antropogeninės veiklos kompensavimo funkcijas.

Centrinės reikšmės Radviliškio miesto atskirasis želdynas yra parkas išsidėstęs Šiaulių – Naujosios – Radvilų gatvių ribojamame plote, jo plotas yra 5,95 ha. Parkas gerai sutvarkytas ir pritaikytas miestiečių poilsiui, atlieka antropogeninės veiklos kompensavimo funkcijas. Šis želdynas taip pat atlieka estetines miesto gražinimo funkcijas, labai svarbu jį išlaikyti nemažinant ploto, plėtojant miesto urbanistinę struktūrą. Dėl nedidelio ploto želdynas negali patenkinti visų miestiečių rekreacinių poreikių.

Kitas svarbus miesto atskirasis želdynas yra Šiaulių – Talkininkų – Zironų gatvių ribojamame plote išsidėstęs Eibariškių (Antaniškių) parkas, plotas 37,53 ha., prie parko šiaurinės dalies yra vandens telkinys. Eibariškių parką šiuo metu galima laikyti vietinės reikšmės želdynu, nes gyventojų rekreacijai jis pritaikytas tik iš dalies. Eibariškių parkas atlieka daugiau urboekologinių funkcijų už anksčiau aprašytąjį parką. Tikslinga ši želdyną praplėsti, kad jis apimtų ne tik pietinę bet ir šiaurinę vandens telkinio dalį, visiškai sutvarkyti ir pilnai pritaikyti gyventojų poilsiui, parengti jo apželdinimo planą. Į šiaurę nuo vandens telkinio yra neužstatyta teritorija, šiuo metu joje yra krūmynai ir dar vienas nedidelis vandens telkinys. Šių krūmynų sąskaita ir reikia didinti parko teritoriją. Parko svarba ypač išaugs, nutiesus Radviliškio aplinkkelį šiaurės rytuose, nes sumažėjus autotransporto srautams Šiaulių gatve, parkas bus geriau pasiekiamas visiems miesto gyventojams. Eibariškių parkas iš vietinės reikšmės želdyno turi virsti centrinės reikšmės želdynu.

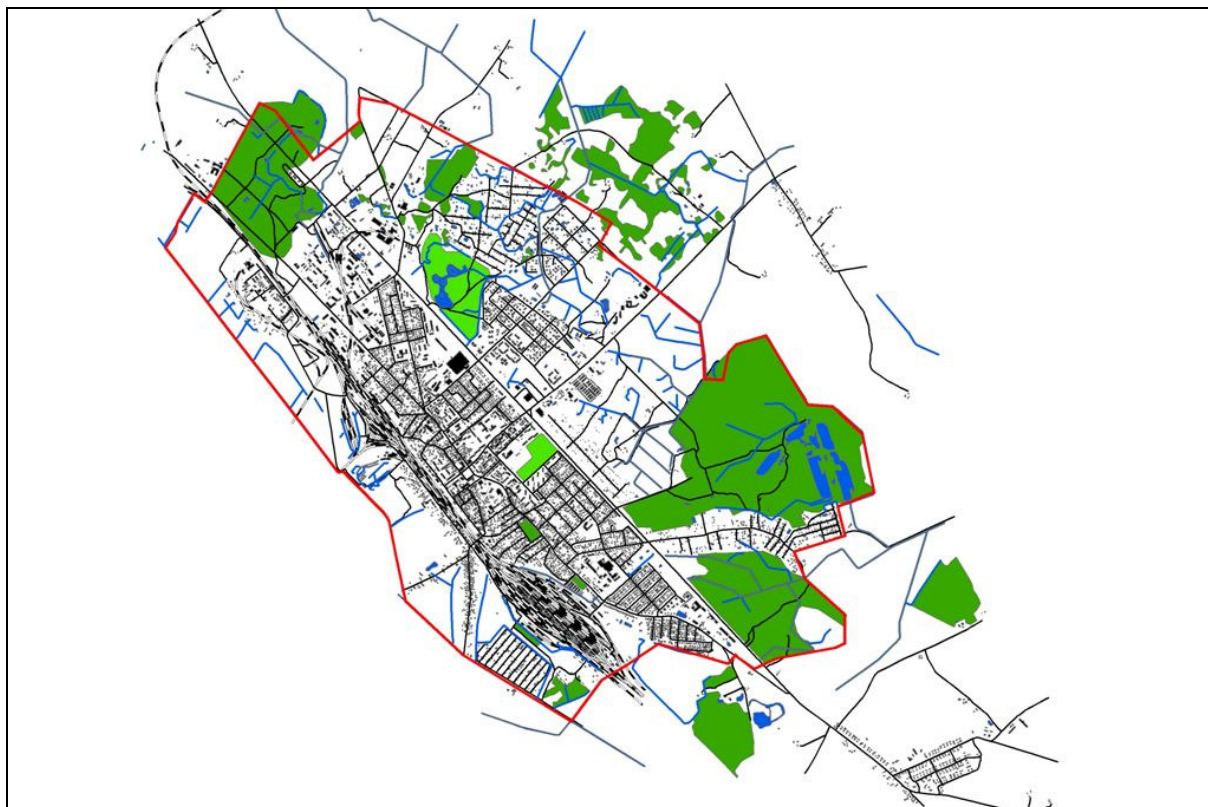
Miesto želdynų sistemai svarbios yra kapinių teritorijos, jos papildo miesto želdynų sistemą, nes kapinėse augantys želdiniai atlieka urboekologines funkcijas. Kapines galima laikyti vietinės reikšmės atskirtaisiais želdynais. Radviliškio mieste yra ketverios kapinės, dvi iš jų išsidėčiusios greta miesto miškų arba miško parkų, todėl jų želdinių vykdomos antropogeninės veiklos kompensavimo funkcijos miestui nėra labai reikšmingos. Kitos dvi kapinės išsidėčiusios palei Maironio gatvę, greta jų nėra kitų stambių želdynų, todėl šių kapinių želdinių vykdomos urboekologinės funkcijos miestui yra svarbios. Kapinių teritorijose reikia išlaikyti esamą būklę.

Svarbiausieji želdynai atliekantys urboekologines funkcijas Radviliškyje yra rekreaciniai miškai, turintys miesto miškų ir miško parkų teisinį statusą. Pagal svarbą miesto urbanistinėje struktūroje ir gyventojų rekreacijos panaudojimui miškai priskiriami vietinės reikšmės

želdynams, nes yra išsidėstę miesto pakraščiuose, todėl jų lankymas yra nedidelis dėl sunkoko pasiekiamumo.

Bendras miškų plotas miesto teritorijoje yra 270,52 ha, iš jų miesto miškai sudaro 127,35 ha, miško parkai – 143,17 ha. Pagrindinės jų funkcijos yra užtikrinti pakankamą antropogeninės veiklos kompensavimą, bioįvairovės palaikymą, bei suteikti galimybes radviliškiesiems pailsėti gamtoje. Rekreaciniai miškai nepakankamai panaudojami pagal savo rekreacinę paskirtį.

Miesto gamtinio karkaso koncepcijos sprendimai pavaizduoti 3.1 pav.

3.1 pav. Radviliškio miesto gamtinės dalies koncepcijos brėžinys

Šiauriniame miesto pakraštyje išsidėstę miesto miškai, pietiniame – miesto miškai kartu su miško parkais. Šiaurės rytinėje užmiesčio teritorijoje taip pat yra nedidelių, suskaidytų miško arealų, kurie dėl stipraus suskaidymo ekologiškai nėra labai vertingi, ateityje pagal Šiaulių apskrities bendrąjį planą šioje teritorijoje turėtų didėti miškingumas.

Miškai esantys Radviliškyje neturi ryšio su didesniais miškų masyvais ir šių masyvų pakankamai arti miesto net nėra, todėl ypač svarbu išlaikyti šių miškų esamus plotus bei juos didinti ne tik miesto teritorijoje, bet ir užmiestyje, nes šie miškai yra vienintelė efektyvi antropogeninės veiklos kompensavimo priemonė, kuri Radviliškiui kaip pramoniniam miestui yra ypač svarbi. Kadangi pramonės plėtra planuojama pietvakarinėje miesto dalyje, pietinėje miesto dalyje esantys miškai tampa dar svarbesni, nes vyraujant vakarų vėjų pernašoms, jie turi sulaikyti sklindančius teršalus.

Radviliškyje numatoma įveisti dendroparką šiaurės rytinėje miesto dalyje, bei miestų miškų bei miško parkų teritorijose vietoj šiuo metu esančių pievų įveisti daugiau miško plotų.

3.2. Išvados

1. Šiaurės rytiniame pakraštyje Radviliškio miestas susisiečia su nacionalinės reikšmės geoekologine takoskyra, kurioje pagal Lietuvos Respublikos teritorijos ir Šiaulių apskrities teritorijos bendruosius planus turi būti didinamas miškingumas. Miesto plėtra šia kryptimi turi būti ribota.
2. Saugomų gamtinių teritorijų Radviliškio mieste ir jo priemiesčiuose nėra, artimiausios saugomos teritorijos yra per toli, kad miesto plėtra galėtų jas paveikti. Šias teritorijas labiau įtakoja vietiniai veiksniai nei galima Radviliškio miesto plėtra.
3. Radviliškio želdynų sistema yra dispersiška, atsižvelgiant ištęstą miesto struktūrą, urbanistinę sąrangą, vyraujančius privačių namų rajonus su jiems būdingu gausiu apželdinimu, formuoti tarpusavyje susijusius želdynus nėra būtina.
4. Centrinės reikšmės Radviliškio miesto želdynas yra parkas, esantis Šiaulių – Naujosios – Radvilų gatvių ribojamame plote, reikia išlaikyti esamas šio parko ribas. Kitas svarbus želdynas yra Eibariškių parkas, išsidėstęs Šiaulių – Talkininkų – Zironų gatvių ribojamame, kurį pageidautina išplėsti, sutvarkyti, pritaikyti miestiečių rekreacijai ir paversti antru centrinės reikšmės miesto želdynu.
5. Miesto teritorijoje esantys miškai atlieka ypač svarbias Radviliškiui kaip pramoniniam miestui ir transporto mazgui ekologines funkcijas. Miškų plotai turi didėti, pagrindinis mieste esančių miškų trūkumas – jie neturi ryšio su kitais miškų masyvais.

3.3. SSGG analizė

Stiprybės

Didelis potencialas įrengti pakankamą kiekį miestui reikalingų, tinkamai tvarkomų bendrojo naudojimo želdynų.

Didelis miškų plotas miesto teritorijoje. Miškai išsidėstę ten, kur jų labiausiai reikia antropologinės veiklos kompensacijos funkcijoms atlikti – sąlyginai arti pramoninių teritorijų.

Miesto struktūroje vyrauja privačių namų kvartalai su jiems būdingais priklausančiais želdynais.

Silpnybės

Miškai išsidėstę miesto pakraščiuose, jie neturi ryšio su dideliais miškų masyvais, todėl ekologinės funkcijos yra ribotos.

Lietuvos Respublikos teritorijos ir Šiaulių apskrities teritorijos bendruosiuose planuose numatytoje geoekologinėje takoskyroje šiaurės rytinėse miesto priegose nėra didelių išsistinių miškų masių.

Miesto teritorijoje nėra pakankamai daug gerai įrengtų, pritaikytų miestiečių rekreacijai bendrojo naudojimo želdynų (parkų).

Galimybės

Vykdamas Lietuvos Respublikos teritorijos ir Šiaulių apskrities bendruosius planus, suformuoti šiaurės rytiniame miesto pakraštyje miškų masius.

Plėsti mieste esančių miškų ir parkų plotus, tinkamai juos sutvarkyti ir pritaikyti trumpalaikiam miestiečių poilsiui.

Grėsmės

Galimas miesto teritorijos užstatymo tankinimas žaliųjų plotų sąskaita.

Neįgyvendinami Lietuvos Respublikos teritorijos ir Šiaulių apskrities teritorijos bendrieji planai realiai suformuoti geoekologinę takoskyrą šiaurės rytiniuose miesto pakraščiuose.

3.4. Naudotos sąvokos

Atskirasis želdynas – želdynas, esantis jam skirtame žemės sklype.

Centrinės reikšmės želdynas – nuolat gausiai lankomas miesto želdynas, rekreacine prasme svarbus visiems miesto gyventojams. Pagrindinės funkcijos yra suteikti miestiečiams kokybišką trumpalaikį poilsį, sudaryti erdves masiniams renginiams, gerinti oro kokybę mieste, mažinti triukšmą.

Priklausomasis želdynas – želdynas, esantis kitų objektų žemės sklype.

Vietinės reikšmės želdynas – ne taip intensyviai lankomas kaip centrinės reikšmės želdynas, rekreacine prasme svarbus tik aplinkinių miesto rajonų gyventojams. Atlieka svarbias antropogeninės veiklos kompensavimo funkcijas.

4. NEKILNOJAMOJO KULTŪROS PAVELDO APSAUGA

4.1. Apsaugos principai

1. Radviliškio miesto bendrajame plane nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos uždaviniai sprendžiami 20 metų laikotarpiui. Šiame plane apibrėžiami Radviliškio miesto nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos prioritetai, pateikiamos jo kultūrinės vertės saugojimo kryptys. Kultūros paveldo apsaugos sprendiniai siejami su Valstybės ilgalaikės raidos strategija (Žin., 2002, Nr. 113-5029), Lietuvos Respublikos teritorijos bendrojo plano sprendiniais (Žin., 2002, Nr. 110-4852), Nacionaline darnaus vystymosi strategija (Žin., 2003, Nr. 89-2039).

2. Radviliškio mieste esantys į Kultūros vertybių registrą įtraukti nekilnojamojo kultūros paveldo objektai, jų kompleksai ir vietovės nesudaro didesnių kultūrine verte išsiskiriančių teritorijų - istorinio kraštovaizdžio arealų. Todėl plėtojant miestą tikslinga saugoti ne tik šias vertybes, bet ir išlikusius reliktinius senosios (savaimingai susiklosčiusios) Radviliškio miesto erdvių struktūros elementus.

3. Kultūros paveldo objektų ir senosios urbanistinės struktūros elementų erdvinį kompozicinį vaidmenį Radviliškio miesto viešosiose erdvėse ir miesto kraštovaizdyje tikslinga stiprinti. Šiam tikslui pasiekti ir konkrečioms išsaugojimo priemonėms nustatyti rekomenduojama įsteigti savivaldybės nekilnojamojo kultūros paveldo vertinimo tarybą, kuri įvertintų Radviliškio istorinio miesto vertingąsias savybes ir spręstų dėl šio miesto istorinio centro pripažinimo savivaldybės saugomu.

4.2. Saugojimo kryptys ir prioritetai

1. Formuojant Radviliškio miesto centrą pirmaeiliai tvarkytini statiniai ir jų kompleksai, pasižymintys didele kultūrine verte, visuomenine reikšme bei esantys miesto aplinkos dominantėmis: Geležinkelio stoties statinių kompleksas, Švč. Mergelės Marijos bažnyčios varpinė, Evangelikų-liuteronų pastatų kompleksas. Tvarkant ir plėtojant miesto centrą svarbu išsaugoti ir stiprinti šių vertybių erdvinį vaidmenį aplinkoje bei veiksmingiau pritaikyti šių objektų formuojamas viešąsias erdves lankymui ir trumpalaikiai rekreacijai.

2. Senosios miesto kapinės ir žydų kapinės tvarkytinos išryškinant jų istorinę memorialinę vertę, etnokonfesinį savitumą ir aplinkos autentiškumą.

3. Saugomas Radviliškio vėjo malūnas ir jo aplinka tvarkytini išryškinant statinio istorinę vertę, konstrukcijų ir medžiaginių autentiškumą, pritaikant objektą lankymui.

4. Tikslinga numatyti restauravimo darbų, atliekamų į Kultūros vertybių registrą įtrauktuose objektuose, sąnaudų kompensavimo savininkams mechanizmą, jei šie objektai yra prieinami visuomenei.

5. Bendrojo plano kultūros paveldo apsaugos sprendinių įgyvendinimo stebėseną (monitoringą) turi būti vykdoma periodiškai pagal reikalavimus, nustatytus atsižvelgiant į objektų tipologijos ypatumus, fizinę būklę, teisinę priklausomybę. Stebėsenos rezultatai: stebėjimo ir fiksavimo duomenys, vertingąsias savybes naikinančių ar žalojančių poveikių vertinimas, apibendrinimas ir prognozavimas, turi būti teikiami už kultūros paveldo vertybių apsaugą ir teritorijų planavimą atsakingoms institucijoms.

4.3. Išvados

1. Saugotini Radviliškio mieste esantys į Kultūros vertybių registrą įtraukti nekilnojamojo kultūros paveldo objektai bei miesto centrinės dalies gatvių tinklas, susiklostęs iki XX a. vidurio.
2. Tikslinga parengti Radviliškio istorinio centro kultūros vertybių apsaugos specialųjį planą.
3. Į Kultūros vertybių registrą įtraukti nekilnojamojo kultūros paveldo objektai prioritetiniai naudotini visuomeninei paskirčiai (kultūros, rekreacijos, mokymo, turizmo); miesto erdvės šalia šių objektų prioritetiniai naudotinos trumpalaikės rekreacijos ir kitai viešajai paskirčiai.
4. Tikslinga numatyti restauravimo darbų, atliekamų saugant į Kultūros vertybių registrą įtrauktus objektus, sąnaudų kompensavimo savininkams tvarką, jei šie objektai yra prieinami lankymui.
5. Įsteigti savivaldybės nekilnojamojo kultūros paveldo vertinimo tarybą, kuri įvertintų Radviliškio istorinio miesto vertingąsias savybes ir spęstų dėl šio miesto istorinio centro pripažinimo savivaldybės saugomu.

4.4. SSGG analizė

Miesto nekilnojamojo kultūros paveldo SSGG analizė pateikiama 4.1 lentelėje.

4.1 lentelė. SSGG analizė

Stiprybės	Silpnybės
<p>Ryški architektūrinė ir istorinė memorialinė į Kultūros vertybių registrą įtrauktų objektų vertė, gera daugumos objektų fizinė būklė.</p> <p>Gana didelė funkcinė tipologinė, stilistinė ir etnokonfesinė kultūros paveldo objektų įvairovė.</p> <p>Švč. Mergelės Marijos bažnyčios varpinės ir Geležinkelio stoties statinių komplekso dominavimas istoriniame miesto centre.</p>	<p>Nedidelis į Kultūros vertybių registrą įtrauktų objektų skaičius.</p> <p>Menkavertės sovietinio laikotarpio architektūros vyravimas didžiojoje miesto teritorijos dalyje.</p> <p>Patrauklios, tinkamos turizmui ir rekreacijai gamtinės aplinkos prie kultūros paveldo objektų trūkumas.</p> <p>Nebaigtas nekilnojamojo kultūros paveldo objektų inventorizavimas ir skelbimas saugomais.</p>
Galimybės	Grėsmės
<p>Miesto lokalizacija apskrities kultūros paveldo vertybių erdviniam karkase (apskrities kultūros paveldo stubure).</p> <p>Geras kultūros paveldo objektų pasiekiamumas, jų erdvinės aplinkos tinkamumas pritaikyti turizmui ir kitai visuomeninei paskirčiai.</p>	<p>Lėšų nekilnojamojo kultūros paveldo objektų tvarkybai trūkumas.</p> <p>Finansinės paramos restauravimo darbams, vykdomiems privačiuose visuomenei prieinamuose objektuose, teisinio mechanizmo nebuvimas.</p> <p>Nepakankamas kultūros paveldo objektų savininkų ir naudotojų dalyvavimas saugojimo procese.</p>

5. SUSISIEKIMO SISTEMA

5.1. Susisiekimo sistemos vystymo kryptys

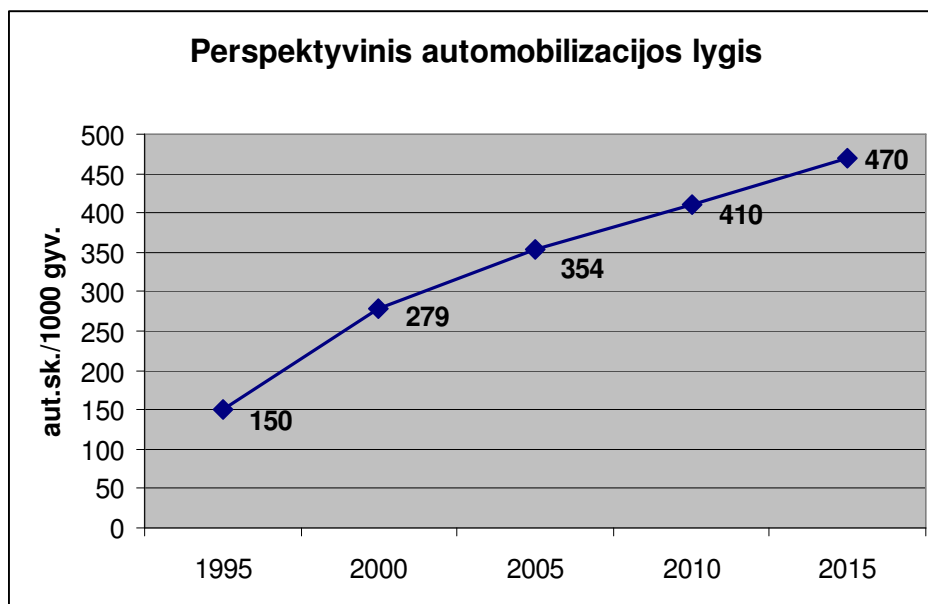
Radviliškio miesto susisiekimo infrastruktūros vystymas turi užtikrinti patogų keleivių ir krovinių vežimą įvairiomis transporto rūšimis mieste bei gerus transportinius ryšius su visos Lietuvos susisiekimo tinklu. Mieste pagrindinį dėmesį reikia skirti tranzitinių krovinių srautų praleidimui įrengiant aplinkkelį, geram gyventojų aptarnavimui, didinti gatvių ir sankryžų pralaidumą. Visa miesto susisiekimo sistema turi dirbti su minimaliu neigiamu poveikiu aplinkai.

Miestą kertantis transeuropinio tinklo kelias E272 (A9) Šiauliai-Panevėžys užtikrina tranzitinius krovinių ir keleivių pervežimus bei gerą jų pasiskirstymą visame Radviliškio rajone. Magistralinio kelio reikšmė Radviliškio miesto susisiekimo sistemai turi neigiamą įtaką, kadangi jis tęsiasi per visą miesto teritoriją. Tačiau per miestą praeinantis magistralinis kelias sudaro palankias sąlygas vystyti Radviliškio miesto aptarnavimo infrastruktūrą, steigti logistikos centrus, palaikyti bei plėtoti tarptautinius ryšius su Latvija.

Geležinkelio linija Kaišiadorys-Radviliškis-Klaipėda, kartu su magistraliniu keliu A9 sudaro integruotą transporto koridorių praeinantį per Radviliškio miestą. Šios linijos infrastruktūros modernizavimas ir elektrifikavimas bus naudingas Radviliškio miesto ir rajono susisiekimo efektyvumui didinti. Susisiekimo sistemos vystymas sąlygos didesnes galimybes Radviliškio miesto ekonominei plėtrai.

Radviliškio miesto susisiekimo sistema yra integruojama į visos Lietuvos susisiekimo sistemą ir per ją į Europos Sąjungos transporto tinklą.

Vienas iš pagrindinių veiksnių, lemiančių Radviliškio miesto susisiekimo sistemos darbą yra automobilizacijos lygis, kuris įtakoja gyventojų kelionės būdo pasirinkimą ir būtina infrastruktūros plėtra. Radviliškio mieste automobilizacijos lygis 2015 m. turėtų pasiekti 470 automobilių 1000 gyventojų (5.1 pav.).

5.1 pav. Perspektyvinis automobilizacijos lygis Radviliškyje

Ateityje magistralinio, krašto kelių ir geležinkelių tinklas Radviliškyje turi būti modernizuojamas, geriau pritaikant jį vietiniams ir tarptautiniams pervežimams.

Būtina tvarkyti Radviliškio miesto pagrindines gatves įrengiant šaligatvius, sutvarkant važiuojamąsias gatvės dalis, sudaryti palankesnes susisiekimo sąlygas viešoju transportu bei dviračiais miesto teritorijose techninių priemonių panaudojimas minimizuos neigiamą transporto poveikį miesto aplinkai.

Aktualu vystyti viešąjį transportą Radviliškyje, racionalizuoti ir plėsti dabar eksploatuojamą vieną autobusų maršrutą, mažinant eismo intervalus ir kelionės trukmę, modernizuojant viešojo transporto priemones bei gerinant informacinę sistemą.

Šiandien praeinantį užmiesčio tranzitinio transporto eismą Radviliškio miesto teritorijoje, perspektyvoje reikia organizuoti aplenkiant miestą, nutiesiant aplinkkelį.

Miesto susisiekimo sistema dar nėra pakankamai subalansuota mažinant automobilių neigiamą poveikį aplinkai. Vystant Radviliškio miesto susisiekimo sistemą pirmenybę teikti mažesnę neigiamą poveikį aplinkai darančiam transportui, kurie naudoja alternatyvius ir aplinką mažiau teršiančius degalus.

5.2. SSGG analizė

Sudarant rajono susisiekimo sistemos konceptualaus vystymo modelį reikia visapusiškai atsižvelgti į šios sistemos savybes, galimybes, trūkumus ir privalumus. 5.1 lentelėje pateikiama suvestinė SSGG analizė. Jos pagrindu grindžiamos susisiekimo sistemos vystymo kryptys.

5.1 lentelė. SSGG analizė

Privalumai ir galimybės	Trūkumai ir grėsmės
<p>1. Esamas gatvių tinklo tankumas Radviliškio mieste yra pakankamas organizuoti reikiamus keleivių ir krovinių vežimus.</p> <p>2. Miestas turi magistralinę eismo organizavimo schemą, gatvių ir sankryžų laidumas nėra pasiekęs ribos, net ir kamšos valandomis nesusidaro didelės prastovos.</p> <p>3. Radviliškis yra magistralinio kelio A9 Panevėžys – Šiauliai įtakos zonoje, todėl mieste yra visos sąlygos tranzitinių transporto srautų ir autoturistų aptarnavimo paslaugoms plėtoti.</p> <p>4. Automobilizacijos lygio ir transporto priemonių skaičiaus augimas, leidžia mieste gyventojams pasirinkti norimą transporto priemonę, priklausomai nuo ekonominių galimybių ir pageidavimų.</p> <p>5. Įgyvendinus gatvių tinklo plėtrą ir įrengus technines eismo saugumo priemones (dviračių takai, gatvių ir pėsčiųjų perėjų ženklavimas, saugumo salelės, šviesoforų įrengimus, gatvių apšvietimus) pagerės gyventojų eismo sąlygos, sumažės avaringumas, sveikesnė bus aplinka.</p>	<p>1. Dėl nepakankamų techninių parametrų ir nekokybiškų dangų dauguma miesto gatvių nepilnai išnaudojamos, nesudaroma galimybė transporto srautų perskirstymui gatvių tinkle.</p> <p>2. Kertantis miestą magistralinis kelias A9 ir geležinkelis suskaldo teritoriją į dvi dalis. Susisiekimas tarp šiaurinės ir pietinės miesto dalies yra apsunkintas. Ryšių realizavimui tarp šių dalių reikalingos didelės investicijos – aplinkkeliui, skirtingo lygio sankryžų įrengimui.</p> <p>3. Aukštas miesto automobilizacijos lygis iššaukia papildomus transporto srautus gatvėse, daro didelę konkurenciją viešajam transportui, neigiamai įtakoja subalansuotą miesto susisiekimo plėtrą.</p> <p>4. Dviračių takų trūkumas mieste neskatina didesnio panaudojimo biotransporto, o nepakankamas automobilių stovėjimo aikštelių vietų skaičius centre ir prie daugiabučių namų įtakoja aplinkos niokojimą, želdinių bei vaikų žaidimų aikštelių eliminavimą.</p>

6. RADVILIŠKIO MIESTO INŽINERINĖ INFRASTRUKTŪRA

Radviliškio miesto teritorijai siūloma teritoriškai prioritizuotos inžinerinės infrastruktūros plėtra, alternatyva šiam variantui būtų teritoriškai neprioritetizuota infrastruktūros plėtra.

Radviliškio miesto plėtra numatoma Gedimino g. ašyje, šiaurės rytų kryptimi, link naujai projektuojamo miesto aplinkkelio. Užstatymo tankinimas numatomas teritorijose palei Šiaulių g. Pramonės plėtra numatoma intensyvinant užstatymą dabartinėje pramonės teritorijoje pietvakarinėje miesto dalyje, už geležinkelio.

Miesto plėtrą ribojančios inžinerinių statinių **apsauginės zonos** yra pažymėtos 6.1 pav.

6.1 pav. Inžinerinių statinių apsauginės zonos

Vandenvietė yra miesto teritorijoje, todėl jos sanitarinės apsaugos zonos kelia apribojimus (priklausomai nuo juostos) didelei daliai miesto teritorijos.

Nuotekų valymo įrenginių apsaugos zona yra 200 m aplink NVĮ, į šią zoną patenka apie 12,56 ha teritorijos.

CŠT katilinei apsaugos zona nėra nustatyta, tačiau ją reikėtų nustatyti, jei būtų planuojamos naujai užstatytos teritorijos netoliese. Taip pat ši zona turės būti nustatoma didinant katilinės galią.

Radviliškio sąvartynas yra apie 4 km nuo šiaurinės miesto dalies. Šiaurės – vakarų sąvartyno pusė ribojasi su Radviliškio miesto valymo įrenginiais. Sąvartyno sanitarinę apsauginę zoną sudaro 500 metrų.

Radviliškio DSS yra toli už miesto ribų. Pagal Specialiąsias žemės ir miško naudojimo sąlygas (Žin., 1992, Nr.22-652), Radviliškio gamtinių dujų skirstymo stočiai nustatoma 500 metrų sanitarinė apsaugos zona (SAZ), kurioje draudžiama statyti visuomeninius, gyvenamuosius ir pramoninius objektus. Radviliškio DSS yra numatomos miesto plėtos kryptimi, todėl gali sudaryti apribojimo miesto plėtos planavimui.

Kiti inžineriniai statiniai turi mažesnes apsaugines zonas, į kurias reikia atsižvelgti detaliojo teritorijų planavimo lygmenyje.

Radviliškio miesto aprūpinimas geriamojo vandens centralizuoto tiekimo infrastruktūra pateiktas 6.2 pav., o teritorijos aprūpinimas buitinių nuotekų centralizuoto surinkimo infrastruktūra pateiktas 6.3 pav. Pateiktose schemose matyti, kad šiuo metu vandentvarkos centralizuotos sistemos apima beveik pusę Radviliškio miesto teritorijos, įgyvendinant Nemuno vidurupio baseino investicinio projektą, šios sistemos iki 2012 m. bus išplėtos dar maždaug 15 % miesto teritorijos. Bendrajame plane siūloma siekti, kad iki 2015 m. 95 % visų Radviliškio mieste esančių gyventojų naudotų centralizuotai tiekiamą geriamąjį vandenį ir nuotekas išleistų į centralizuotą nuotekų surinkimo sistemą, todėl šios sistemos turėtų apimti visą miesto teritoriją.

Vandentvarkos sistemų plėtra į esamas užstatytas miesto teritorijos ir bendrajame plane numatomas naujai užstatyti miesto teritorijas bus detalizuojam bendrojo plano sprendiniuose.

Rengiant Radviliškio rajono vandentvarkos ūkio specialųjį planą ar kitus tuos pačius uždavinius sprendžiančius dokumentus, turi būti įvertinama galimybė prie Radviliškio m. vandentvarkos sistemų prijungti arti miesto esančias gyvenamąsias ar kitas užstatytas teritorijas.

Vandenvietės ir nuotekų valymo įrenginių esamas našumas yra pakankamas vertinant poreikių perspektyvą iki 2015 m.

Radviliškio miesto komunalinių atliekų sistema yra plėtojama kaip bendros Šiaulių regiono atliekų sistemos dalis, komunalinių atliekų sistemos objektų poreikio klausimai yra sprendžiami Radviliškio rajono atliekų tvarkymo plane. Bendrajame plane sprendžiamas atliekų sistemos stambesniems objektams reikalingos teritorijos rezervavimo klausimas, pateikiami pasiūlymai uždaromo sąvartyno rekultivuotos teritorijos panaudojimui. Iki 2010 m. komunalinių atliekų surinkimo paslauga turi būti teikiama ne mažiau kaip 85 % miesto gyventojų. Tuo tikslu

6.3 pav. Radviliškio miesto aprūpinimas buitinių nuotekų centralizuoto surinkimo infrastruktūra

Siekiant, kad šilumos vartotojai Radviliškio mieste būtų aprūpinami šiluma mažiausiomis sąnaudomis ir neviršijant didžiausio leidžiamo poveikio aplinkai, miesto centralizuoto šilumos ir gamtinių dujų tiekimo tinklai turi būti plėtojami atsižvelgiant į Radviliškio rajono šilumos ūkio specialiojo plano nuostatas. Šilumos ūkio specialusis planas turi būti periodiškai atnaujinamas įstatymų nustatyta tvarka.

Radviliškio miesto katilinės galia yra pakankama, kad patenkintų esamą centralizuotai tiekiamos šilumos poreikį, tačiau CŠT sistemos plėtra lems naujų šilumos gamybos galių poreikį. Taip pat Radviliškio miestui yra aktualus šilumos gamybos patikimumo klausimas, kadangi šiluma gaminama vienintelėje katilinėje, be to ribotas kuro rūšių pasirinkimas. Šilumos gamybos patikimumo didinimui ir didesnei kuro diversifikacijai pasiekti, planuojama Radviliškio mieste

pastatyti biokuro katilinę. Vykstant pramonės plėtrai, numatoma pradėti Radviliškio miesto katilinėje gaminti ir centralizuotai tiekti garą.

Igyvendinant strateginius šalies energetikos tikslus, Radviliškio mieste planuojami kogeneracijos įrenginiai, kuriuose bendrame cikle būtų gamina šiluma ir elektra. Skatinti energijos gamybą iš vietinių ir atsinaujinančių energijos išteklių. Šiuos įrenginius planuojama įrengti esamoje katilinėje, todėl teritorijos rezervavimo poreikio nėra.

Elektros tiekimo sistema Radviliškio miesto teritorijoje yra išplėta pakankamai. Esamų elektros įrenginių pajėgumų užteks daugiau kaip 10 metų. Miesto elektros energijos skirstymo sistema leidžia miesto plėtrą visomis kryptimis, nepatiriant didelių investicijų, tačiau labiausiai yra išvystyta miesto vakarinė dalis, kurioje sukonzentruota didžiausia dalis skirstomųjų elektros tinklų. Šioje miesto dalyje rekomenduojama vystyti pramonę. Miesto energetinę sistemą plėtoti ir modernizuoti šiomis kryptimis:

1. Plėsti Radviliškio miesto elektros skirstymo sistemą pagal poreikį įrengiant naujus 10 kV ir 0,4 kV elektros energijos skirstymo tinklus ir 10/0,4 kV transformatorines.
2. Numatyti diegti modernią technologinę įrangą, kuri leistų taupyti elektros energiją, naudojamą miesto komunaliniams poreikiams tenkinti (vandentiekio, vandenvalo, šilumos generavimo, gatvių apšvietimo ir kiti įrenginiai).

Elektroninių ryšių infrastruktūra Radviliškio mieste atitinka vidutinį šalies lygį. Numatoma sparti šios infrastruktūros plėtra, tačiau elektroniniams ryšiams skirta infrastruktūra nereikalauja didelės teritorijos, jos objektai turi nedideles apsaugos zonas. Todėl šie objektai bus numatomi žemesnio lygmens teritorijų planavimo ir/ar projektavimo metu.

Lietaus nuotekų sistema ir gatvių apšvietimas turi būti atnaujinami ar įrengiami naujai rekonstruojamose ar naujai tiesiamose gatvėse.

Radviliškio miesto teritoriją aptarnaujančios inžinerinės infrastruktūros esamos būklės analizės ir ateities tendencijų apžvalgos rezultatai apibendrinami SSGG analizėje, kuri pateikiama 6.1 lentelėje.

6.1 lentelė. Radviliškio miesto inžinerinės infrastruktūros SSGG analizė

Stiprybės	Kiekybiniai rodikliai
Centralizuoto šilumos tiekimo sistema išplėta visoje pakankamu intensyvumu užstatytoje miesto teritorijoje.	Apie 70 % Radviliškio miesto vartotojų aprūpinami šiluma centralizuotai.
Atnaujinti buitinių nuotekų valymo įrenginiai tinkamai išvalo nuotekas.	
Gerai išplėta telekomunikacinė infrastruktūra.	
Silpnybės	
Nepakankamas vartotojų, prisijungusių prie centralizuoto vandentiekio ir nuotekų surinkimo sistemos kiekis	Prie vandentiekio sistemos prisijungę 72 % namų ūkių, o prie nuotekų – 70 %.
Lietaus nuotekų sistema išplėta nepakankamai, valoma tik dalis surenkamų paviršinių nuotekų.	
Nedidelė atliekų tvarkymo paslaugą gaunančių gyventojų dalis.	Atliekų paslauga Radviliškio mieste teikiama apie 68 % gyventojų.
Neįgyvendintas atskiras antrinių žaliavų surinkimas.	
Galimybės	
Vandenvietės ir nuotekų valymo įrenginių pajėgumas sudaro galimybes vandentiekio ir nuotekų tvarkymo sistemos plėtrai.	Vandenvietėje eksploatuojamų trijų gręžinių pajėgumas išnaudojamas tik 34 %
Esama miesto elektros tinklų sistemos schema sudaro sąlygas tolimesnei elektros paskirstymo sistemos plėtrai.	Maksimalus 110/10 kV transformatorių pastotės apkrovimas sudaro apie 50 % jos pajėgumo.
Esama šilumos gamybos galia ir tinklų pralaidumas sudaro prielaidas tolimesnei centralizuoto šilumos tiekimo sistemos plėtrai.	Didžiausias centralizuotai tiekiamos šilumos poreikis sudaro 37 % instaliuotos katilinės galios.
Esama gamtinių dujų tiekimo infrastruktūra sudaro galimybes tolimesnei plėtrai.	
Grėsmės	
Didelis investicijų poreikis pasiekti įstatymų reikalaujamus vandentiekio ir nuotekų tvarkymo sistemų plėtros lygį.	Iki 2015 m. ne mažiau kaip 95 % gyventojų turi būti aprūpinami viešojo vandens tiekėjo tiekiamu vandeniu ir teikiamomis nuotekų tvarkymo paslaugomis
Centralizuoto šilumos tiekimo sistemos patikimumo problema.	
Didelė priklausomybė nuo įvežtinio kuro.	Pagrindinis kuras – gamtinės dujos, rezervinis – mazutas.